

Ҳаё иймондандир, иймон жаннатдадир

16:00 / 27.06.2021 2537

Ҳаёнинг инсон зоти учун, унинг оиласи, ватани, жамияти ва бутун дунё учун фойдалари сон-саноксиздир. Биз буларнинг баъзиларини эслаб ўтамыз.

1. Ҳаё иймон шуъбаларидан биридир.

Иймон эса ўз ўрнида Аллоҳ таоло инсон зотига берган энг улуғ неъматдир. Иймони бор банданинг ҳаёси бўлади. Иймон мусулмонни гуноҳ-маъсиятлардан тўсганидек, ҳаё ҳам уни тўсади, чунки одам ҳаё қилиб ўша гуноҳларга қўл урмайди.

Имом Бухорий Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан қилган ривоятда:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«**نَامِي إِلَان مَّوْبَعُ شُءَايَ خَلَاو، مَّوْبَعُ شَنَوْتَسَوُغُ صَبُ نَامِي إِلَا**».

«Иймон олтиш неча шўъбадир. Ҳаё иймоннинг бир шўъбасидир», деганлар».

2. Ҳаё гуноҳ-маъсиятларни тарк этишга ундайди.

Табароний Саъид ибн Зайд Ансорий розияллоҳу анҳудан қилган ривоятда:

«У киши Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга: «Эй Аллоҳнинг Расули! Менга тавсия қилинг», дейди.

**لُجْرَلَا نَمَّ يِيْحَتْ سَتَا مَكْ، يَلَا عَاتِ هَلَلَا نَمَّ يِيْحَتْ سَتَا نَأَا كِي صَوَا
«كَمُّ وَقُ نَمَّ حَلَا صِلَا».**

«Сенга ўз қавмингнинг аҳли солиҳларидан бир кишидан қандай ҳаё қилсанг, Аллоҳ азза ва жалладан ҳам шундай ҳаё қилишингни тавсия қиламан», деганлар».

Одамлардан хижолат бўлмасдан беҳаёлигини қилаверадиган киши охи-роқибат Аллоҳ таолодан ҳам хижолат бўлмайдиган ҳолатга тушиб қолади.

3. Ҳаё Пайғамбарларнинг суннатлари ҳисобланади.

Имом Аҳмад ва Термизий Абу Айюб розияллоҳу анҳудан қилишган ривоятда:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«حَالُّنَاوُ كُأَوْسَلَاوُ، رُطِعَّتَلَاوُ، أَيَّخَلَا: نِيَلَسْرُمْ لَانُنُسُ نَمَّ عُبْرًا».

«Тўрт нарса расулларнинг суннатларидандир: ҳаё, хушбўй сепиш, мисвок қилиш ва никоҳланиш», деганлар».

4. Ҳаё кишини жаннатга киритади.

Термизий Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан қилган ривоятда:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

**«أَفْجَلَاوُ، أَفْجَلَاوُ نَمَّ أَذْبَلَاوُ، نَجَلَاوُ يَفُنَامِي إِيْلَاوُ، نَامِي إِيْلَاوُ نَمَّ أَفْجَلَاوُ
«رَأْنَلَاوُ يَف».**

«Ҳаё иймондандир, иймон жаннатдадир. Ҳаёсизлик жафодир, жафо дўзахдадир», деганлар».

5. Ҳаё бандани бу дунё ва охираат шармандалигидан узоқлаштиради.

Ҳаё сифати бандани беҳаё гап-сўз ва ишлардан қайтариб туради. Бошқача қилиб айтганда, Аллоҳ таолодан ҳаё қилиб, гуноҳлардан узоқда бўлишига хизмат қилади. Беҳаёлар ҳаёсизликлари туфайли бу дунё ва охираатда шарманда бўладилар.

Термизий Анас розияллоҳу анҳудан қилган ривоятда:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«**هُنَّ أَرْبَعُ شَيْئَاتٍ فِي عَائِلَةِ نَأَى أُمَّيْشَ، هُنَّ أَرْبَعُ شَيْئَاتٍ فِي عَائِلَةِ نَأَى أُمَّيْشَ، هُنَّ أَرْبَعُ شَيْئَاتٍ فِي عَائِلَةِ نَأَى أُمَّيْشَ.**»

«Фаҳш нимада бўлса, албатта, ўшани шарманда қилади. Ҳаё нимада бўлса, албатта, ўшани зийнатлайди», деганлар».

6. Ҳаё динимиз Ислоннинг хулқидир.

Ибн Можа Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан қилган ривоятда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«**هُنَّ أَرْبَعُ شَيْئَاتٍ فِي عَائِلَةِ نَأَى أُمَّيْشَ، هُنَّ أَرْبَعُ شَيْئَاتٍ فِي عَائِلَةِ نَأَى أُمَّيْشَ.**»

«Ҳар бир диннинг ўз хулқи бордир. Ислоннинг хулқи ҳаёдир», дедилар».

7. Ҳаё ҳамма нарсани ўзаги асли саналади.

Имом Бухорий ва Мусоимлар Имрон ибн Ҳусойн розияллоҳу анҳудан қилишган ривоятда:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«**هُنَّ أَرْبَعُ شَيْئَاتٍ فِي عَائِلَةِ نَأَى أُمَّيْشَ.**»

«Ҳаё фақатгина яхшилик келтиради», деганлар».

Ҳаёси бўлмаган кишининг одамгарчилиги ҳам бўлмайди. Инсоният сафидан чиқиб, қуруқ гўшт ва суякдан иборат махлуққа айланиб қолади. Ундан яхшилик кутилмайди. Ҳаёси бўлмаган одам ваъдасига вафо қилмайди, омонатга хиёнат қилади, меҳмонга меҳмоннавозлик кўрсатмайди, қўшниларига азият беради...

Муҳаммад Али Муҳаммад Юсуф тайёрлади.